10	Taqrizchilar: Usmonova D.Q.– Samarqand Davlat universiteti dotsenti, i.f.n. Yahyoyev S.I. – "Start Servis Max" MCHJ rahbari.

1/2

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori
M.E. Po'latov
2024 yil "29" 08

Ro'yxatga olindi: № BD-60310400-1.24
2024 yil "29" 08

IQTISODIY TAHLIL
fanining
O`QUV DASTURI

Bilim sohasi:	**300 000**	**- Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot**
Ta'lim sohasi:	**310 000**	**– Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar**
Ta'lim yo`nalishlari:	**60310400**	**– Iqtisodiy xavfsizlik**

SAMARQAND – 2024

Сканировано с CamScanner

Fan/modul kodi ECOANA04	O`quv yili 2024-2025	Semestr 5-6-semestr	ECTS - Kreditlar 8	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O`zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6	
1. Fanning nomi	Semestr	Auditoriya mashg`ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Iqtisodiy tahlil	5-6-semestr	120	120	240

2. I. Fanning mazmuni

Fanni o`qitishdan maqsad – boshqaruv, moliyaviy va investitsion qarorlar qabul qilish uchun xo`jalik sub'ektlarida resurslardan foydalanish holatini, faoliyat samaradorligini, moliyaviy holatini hamda ularning o`zgarishlarini, o`zgarishlarga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash, hisob-kitob qilish, baholash yo`llarini o`rgatishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarda xo`jalik sub'ektlarining moddiy, moliyaviy va mehnat resurslaridan foydalanish holatiga, ularning ishlab chiqarish – tijorat va moliya faoliyati samaradorligiga, sub'ektlarning iqtisodiy va moliyaviy salohiyatiga, ularning boshqaruv samaradorligiga ob'ektiv baho berish, faoliyatning kuchli jihatlari va zaif tomonlarini aniqlash asosida aktivlarning bugungi va kelajakdagi qiymatini oshirishda aniq boshqaruv qarorlarini tayyorlash yuzasidan zamonaviy bilim, ko`nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

3

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-mavzu. Iqtisodiy tahlilning predmeti, asosiy vazifalari va tamoyillari.

Tahlil – iqtisodiy tafakkurni rivojlantirish usuli sifatida. Tahlil (analiz) va sintez hodisa va jarayonlarni batafsil o'rganishning asosiy yo'li ekanligi. Iqtisodiy tahlilning fan sifatida shakllanishi. Xo'jalik yurituvchi subtyektlarni samarali boshqarishda tahlilning roli. Iqtisodiy tahlil fanining predmeti. Iqtisodiy tahlilning mazmuni. Iqtisodiy tahlilning obyekti. Iqtisodiy tahlil subyektlari. Subyektning ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlari. Xo'jalik subyekti iqtisodiy salohiyatini o'stirishda hamda mustahkamlashda iqtisodiy tahlilning ahamiyati. Ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik. Moliyaviy holat. Ichki va tashqi omillar. Ko'rsatkichlar tizimi. Iqtisodiy tahlilning maqsadi hamda vazifalari. Iqtisodiy tahlilning asosiy tamoyillari. Fanlar tizimida "Iqtisodiy tahlil"ning o'rni.

2-mavzu: Iqtisodiy tahlilning metodi va usullari

Iqtisodiy tahlil fanining metodi va uning o'ziga xos xususiyatlari. Iqtisodiy tahlilda omillar tizimi hamda modellar, Iqtisodiy modellarning turlari. Iqtisodiy tahlilda omillar aloqadorligi. Iqtisodiy tizimda aloqadorlik turlari. Stoxastik va determinantlashgan modellar. Iqtisodiy tahlilning oddiy-an'anaviy usullari. Taqqoslash, o'rtacha va nisbiy ko'rsatkichlarni hisoblash, guruhlashtirish, balansli

5. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalarh;
- jamoa bo`lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

6. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to`la o`zlashtirish, tahlil natijalarini to`g`ri aks ettira olish, o`rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo`yicha yozma ishni topshirish.

7. Asosiy adabiyotlar:

1. Мельник М.В., Поздеев В.Л. Экономический анализ: Учебник и практикум. Москва: Юрайт, 2020.-261 ст.
2. Pardayev M.Q. Iqtisodiy tahlil nazariyasi. Darslik. T: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi" DUK, 2020.-588 b.
3. Raximov M.Y., Kalandarova N.N. Moliyaviy tahlil. Darslik. T: Iqtisod-Moliya. 2019.-736 b.

Qo`shimcha adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 24 fevraldagi PQ-4611-sonli "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori.
2. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlat strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni.
3. Raximov M. Iqtisodiyot sub`ektlari moliyaviy holatining tahlili. Uslubiy qo'llanma. T.; Iqtisod-Moliya, 2015. -156 b.
4. Pardayev M.Q., Isroilov J.I., Isroilov B.I. Iqtisodiy tahlil. O'quv qo'llanma. T.:Print Line Group, 2017.-533 b.

Internet saytlari.

www.stat.uz.
www.buhgalt.ru.
www.ziyonet.uz.
www.books/bankir.ru.

8 Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O`quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig`ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FD 16-01/1)

9 Fan/modul uchun mas'ullar:
Xoliqulov A.N. - SamISI, "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrasi mudiri;
Yahyoyev T.I. – SamISI, "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrasi o'qituvchisi.

Сканировано с CamScanner

25. Mahsulot ishlab chiqarish maromiyligi tahlili. Mahsulot (ish, xizmat) kritik hajmi hamda ishlab chiqarish leveridji tahlili.
26. Mahsulot hajmini oshirish bo'yicha mavjud imkoniyatlarni aniqlash. Mahsulotlarni sotish bo'yicha shartnoma majburiyatlarining bajarilishini tahlili.
27. Sotilgan mahsulot sifatining tahlili. Mahsulotni sotish hajmini oshirish imkoniyatlarini aniqlash hamda amaliyotga tatbiq etish.
28. Asosiy vositalarning tarkibi, tuzilishi va dinamikasini tahlili. Aktiv va passiv asosiy vositalar tahlili.
29. Asosiy vositalarning texnik holati va harakat ko'rsatkichlarining tahlili. Asosiy vositalar bilan ta'minlanganlik va qurollanganlikni tahlili. Asosiy vositalardan samarali foydalanishni ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi.
30. Xo'jalik yurituvchi subyektlarda ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish darajasining tahlili. Mashina va jihozlardan vaqt va quvvat bo'yicha foydalanishning tahlili.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

4. **V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- xo`jalik sub'ektlari, ularning xo`jalik-moliya-tijorat faoliyati uzluksizligi; iqtisodiy hodisa va jarayonlar, ularning samarasi, natijasi haqidagi, aktivlarning doiraviy aylanuvchanligini ta'minlashda; axborotlar oqimini shakllantirish; axborotlarni qayta ishlash va tahliliy xulosalarni shakllantirish; moliyaviy tahlilning zaruriy va muhim jihatlari haqida tasavvurga ega bo`lishi;
- xo`jalik sub'ektlari faoliyatini moliyaviy tahlil qilishning asosiy tamoyillarini; moliyaviy tahlil asoslari va usullarini; xo`jalik sub'ektlarida moliyaviy tahlil ishlarini tashkil qilishni; tahlil uchun kerakli manbalarni to`plash va ulardan foydalana olishni bilishi va ulardan foydalana olishi;
- xo`jalik sub'ektlarining operatsion faoliyatiga baho berish; xo`jalik sub'ektlarida xarajatlar tahlili va budjetlashtirish; xo`jalik sub'ektlarining moliyaviy holatiga baho berish; foyda va rentabellik ko`rsatkichlarini tahlil qilish; xo`jalik sub'ektlari kreditga layoqatlik holatiga baho berish; tarmoqlarda tahlil xususiyatlari bo`yicha ko`nikmalarga ega bo`lishi kerak;
- turli shakldagi moliyaviy tahlil ishlarini tashkil qilish; tahlil natijalarini rasmiylashtirish; yo`l qo`yilgan kamchiliklarni aniqlash va bartaraf etish; foydalanilmagan imkoniyatlarni ko`rsatib berish; iqtisodiy samaradorlikni oshirishga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqish va ularni amaliyotga tadbiq etish malakalariga ega bo`lishi kerak.

boglanish, zanjirli boglanish, mutlaq va nisbiy farqlar, indeks usullarining tahlilda qo'llanilishi.

Iqtisodiy tahlilda iqtisodiy-matematik usullarni qo'llashning zaruriyati. Iqtisodiy jarayonlar va ularning natijalariga ta'sir etuvchi omillarni baholashda integral va logarifm usullaridan foydalanish. Iqtisodiy tahlilda korrelyatsion va regression tahlil usullari. Qaror qabul qilish nazariyasi usullari. Iqtisodiy masalalarning maqbul yechimini aniqlashda matematik dasturlash, o'yin nazariyasi va nazariy xizmat ko'rsatish usullarining qo'llanilishi. Sezgirlik tahlili. Evrestik tahlil. Moliyaviy hisoblash usullari. Pulning vaqtincha qiymati. Pul qiymatini o'stirish va diskontlash operatsiyalari. Foiz stavkalari va ularni hisoblash usullari. Tahlil usullarini takomillashtirish masalalari.

3-mavzu: Iqtisodiy tahlilning turlari

Iqtisodiy tahlilning turlari. Iqtisodiy tahlilning turlar bo'yicha tasniflanishi va uning mezonlari. Iqtisodiy tahlilni mazmuniga, davriga,ob'ekti va sub'ektlariga, tarmoqlar bo'yicha, kengaytirilgan ishlab chiqarish bosqichlari bo'yicha, kompyuterlashtirish darajasi bo'yicha, ijtimoiy- iqtisodiy jarayonlarni o'rganish bo'yicha, o'rganilayotgan subyub'ektni qamrab olish darajasiga ko'ra turlari va ularning tavsifi. Tashqi va ichki tahlil. Moliyaviy va boshqaruv tahlili. Tezkor (operativ), joriy (retrospektiv) va istiqbolli (perspektiv) tahlil. Ijtimoiy-iqtisodiy, texnik-iqtisodiy, ekologik-iqtisodiy tahlil. Marketing tahlili, investitsion tahlil, funksional-qiymatli tahlil, logistik tahlil, taqqoslama, omilli, ekspress, fundamental, marjinal tahlil turlari. Kompleks, tanlanma, tematik tahlil.

4-mavzu: Tahlil ishlarini tashkil qilish va manbalar bilan ta'minlash

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda tahlil ishlarini tashkil qilish. Tahlilni o'tkazish bosqichlari. Tahlil natijalarini umumlashtirish va rasmiylashtirish. Tahlil natijasida aniqlangan imkoniyatlar va ilg'or g'oyalarni amaliyotga tatbiq etish.

Tahlil uchun kerakli axborot tizimi va uning turlari. Iqtisodiy, huquqiy, texnik, ekologik va boshqa manbalar to'g'risida tushunchalar.

Iqtisodiy manbalarning turlari va ularni tashkil qilishning asosiy tamoyillari (prinsiplari): haqqoniylik, umumiy bog'liqlik, tezkorlik, tejamkorlik va keraklilik tamoyillariga amal qilishlik. Tahlilning (axborot manbasiga qo'yiladigan talablar. Iqtisodiy tahlilning axborot manbasini ishonchliligini aniqlash. Iqtisodiy tahlilda axborot texnologiyalarining qo'llanishi.

5-mavzu: Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning marketing faoliyatida tahlil

Marketing tizimida iqtisodiy tahlilning maqsadi, vazifasi va uning axborot manbalari. Marketing tahlili ob'ektlari. Marketing tahlili usullari.

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar mahsuloti hamda xizmatiga bo'lgan talab va taklifni o'rganishning ahamiyati. Tovarning bozordagi holatini baholash hamda talab elastikligi. Talab va taklifni ifodalovchi

Сканировано с CamScanner

ko'rsatkichlar tizimi. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar mahsuloti va xizmatiga bo'lgan talabga ta'sir etuvchi omillarning tahlili. Korxona tovar va baho siyosatining tahlili. Raqobat darajasi ko'rsatkichlari va ularni aniqlovchi omillar. Korxona mahsulotining raqobatbardoshligi tahlili.

6-mavzu: Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish va sotish hajmini tahlili

Mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish va sotish hajmini tahlil qilishning mazmuni, vazifalari va manbalari. Mahsulot hajmini ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi.

Mahsulot ishlab chiqarish (ish bajarish, xizmat ko'rsatish)ning tashkiliy-texnik darajasining tahlili. Mahsulot ishlab chiqarish va sotish hajmi dinamikasini tahlili. Ishlab chiqarishni diversifikatsiyalashning ahamiyati. Mahsulotlar tarkibidagi strukturaviy o'zgarishlar tahlili. Mahsulot nomenklaturasi va assortimenti tahlili. Mahsulot ishlab chiqarish maromiyligi tahlili. Mahsulot (ish. xizmat) kritik hajmi hamda ishlab chiqarish leveridji tahlili.

Mahsulotlarni sotish bo'yicha shartnoma majburiyatlarining bajarilishini tahlili. Mahsulot sifatining tahlili. Mahsulot ishlab chiqarish hamda sotish hajmiga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Mahsulot ishlab chiqarish va sotish hajmini oshirish bo'yicha mavjud imkoniyatlarni aniqlash.

7-mavzu. Buxgalteriya balansi va moliyaviy holat tahlili.

Xo'jalik yurituvchi sub'ektning rahbari tomonidan resurslarni boshqarish natijalariga baho berishda buxgalteriya balansi va moliyaviy holat tahlili. Buxgalteriya balansini muhim elementlari: aktivlar, kapital va majburiyatlar. Buxgalteriya balansini gorizontal, vertikal va trend tahlili. Moliyaviy barqarorlik tahlili. Buxgalteriya balansi likvidligi va to'lov layoqatini tahlili. Iqtisodiy nochorlik tahlili. Ish aktivligini tahlili. Buxgalteriya balansi va moliyaviy holat tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy va amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

8-mavzu. Korxona aktivlari tahlili.

Uzoq muddatli hamda joriy aktivlar tahlili, asosiy vositalar, nomoddiy aktivlar, operatsion, investitsion, moliyaviy faoliyat tahlili. Korxonaning debitorlik qarzlari tahlili. Tovar moddiy zaxiralar tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy va amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

9-mavzu. Korxona passivlari tahlili.

Korxonaning o'z hamda qarz mablag'lari tahlili, ustav kapitali, qo'shilgan capital, rezerv kapitali hamda taqsimlanmagan foyda tahlili, korxonaning muddati o'tgan hamda davo muddati o'tgan kreditorlik qarzlari tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy va amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

10-mavzu. Foyda va zararlar tahlili

Xo'jalik sub'ektining moliya xo'jalik faoliyati natijaviyligini baholash va tahlil. Tushum-xarajat-natija olaqadorligini tahlili. Aktivlar, tushum, foyda ko'rsatkichlarining o'sishini baholash. Foyda va zararlarning tarkibiy tahlili: marjinal foyda tahlili; asosiy faoliyat natijasini tahlili; soliq to'loviga qadar natija tahlili; sof foyda tahlili; rentabellik tahlili. Moliya bozoridagi faoliyat natijaviyligini tahlili. Foyda va zararlar tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy hamda

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1.Turli mulkchilik shaklidagi xo'jalik yurituvchi subyektlarda boshqaruv qarorlari qabul qilishda tahlilning ahamiyati.
2. Iqtisodiy tahlilning fan sifatida shakllanishi.
3. Xo'jalik yurituvchi subyektlar iqtisodiy salohiyatini o'stirishda hamda mustahkamlashda iqtisodiy tahlilning o'rni.
4. Iqtisodiy tahlilning asosiy tamoyillari. Fanlar tizimida "Iqtisodiy tahlil"ning o'rni.
5. Iqtisodiy tahlil fanining o'ziga xos xususiyatlari.
6. Iqtisodiy tahlilda omillar tizimi hamda modellar, iqtisodiy modellarning turlari.
7. Iqtisodiy tahlilda stoxastik va determinantlashgan modellarning qo'llanilishi.
8. Taqqoslash usuli va uni tahlilda qo'llanilishi.
9. O'rtacha va nisbiy ko'rsatkichlarni hisoblash usuli hamda uni tahlilda qo'llanilishi.
10. Guruhlashtirish usuli hamda uni tahlilda qo'llanilishi.
11. Iqtisodiy tahlilda iqtisodiy-matematik usullarni qo'llashning zaruriyati.
12. Integral usuli hamda uni tahlilda qo'llanilishi. Korrelyatsion va regression tahlil usullari.
13. Iqtisodiy masalalarning maqbul yechimini aniqlashda matematik dasturlash, o'yin nazariyasi va nazariy xizmat ko'rsatish usullarining qo'llanilishi. Evrestik tahlil.
14. Foiz stavkalari va ularni hisoblash usullari. Tahlil usullarini takomillashtirish masalalari.
15. Iqtisodiy tahlilni mazmuniga, davriga, obyekti va subyektlariga ko'ra turlari.
16. Kompyuterlashtirish darajasi bo'yicha, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni o'rganish bo'yicha, o'rganilayotgan obyektni qamrab olish darajasiga ko'ra tahlil turlari va ularning vazifasi.
17. Moliyaviy va boshqaruv tahlili. Tezkor (operativ), joriy (retrospektiv) va istiqbolli (perspektiv) tahlil.
18. Marketing tahlili. Investitison tahlil. Funksional-qiymat tahlili.
19. Taqqoslama, omilli, ekspress, fundamental, marjinal tahlil turlari. Ijtimoiy-iqtisodiy, texnik-iqtisodiy, ekologik-iqtisodiy tahlil.
20. Xo'jalik yurituvchi subyektlarda tahlil ishlarini tashkil etish. Tahlil uchun kerakli manbalar tizimi va uning turlari.
21. Marketing tahlili usullari. Tovarning bozordagi holatini baholash hamda talab elastikligi.
22. Korxona tovar va baho siyosatining tahlili. Xo'jalik yurituvchi subyektlar mahsuloti hamda xizmatiga bo'lgan talab taklifni o'rganishning ahamiyati va tahlilning vazifalari.
23. Raqobat darajasi ko'rsatkichlari va ularni aniqlovchi omillar. Mahsulot ishlab chiqarish va sotish hajmi dinamikasini tahlili.
24. Mahsulot tarkibidagi strukturaviy o'zgarishlar tahlili. Mahsulot nomenklaturasi va assortimenti tahlili.

Сканировано с CamScanner

siyosatining uziga xos jixatlari. Korxonaning ishonchligini baxolash. Rakobatdosh mahsulotlar ishlab chiqarish kobiliyatini tahlili. Daromad tahlili. Kredit resurslari maksadliligini tahlili. Kreditga layoqatlilikni moliyaviy koeffitsiyentlarda baxolash. Kreditni ta'minlanganligini tahlili. Kredit tulovlari yuzasidan pul oqimlarining kelajakdagi kutilishlarini baxolash. Risklar tahlili. Kreditga layoqatlilikni baxolashda nazoratning davomiyligi.

26-mavzu: Moliyaviy natijalar va rentabellik tahlili

Moliyaviy natijalarni tahlil qilishning ahamiyati, mazmuni va vazifalari. Tahlilning axborot manbalari. Umumiy moliyaviy natijalar, ularning tarkibi va tuzilishini tahlili. Mahsulot sotishdan kurilgan yalpi moliyaviy natija va unga ta'sir etuvchi omillarning tahlili.

Asosiy faoliyatning moliyaviy natijalari tahlili. Moliyaviy faoliyatning daromadlari va xarajatlari tahlili. UmumXo'jalik faoliyatining moliyaviy natijalari tahlili. Solik tulangunga kadar foyda [tahlili. Byudjetga tulovlar va ajratmalarning tahlili. Sof foyda va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Rentabellik kursatkichlari va ularga ta'sir [etuvchi omillar tahlili. Foyda va rentabellikni oshirish imkoniyatlarini aniqlash.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Iqtisodiy tahlilning mohiyati va bozor iqtisodiyotidagi o'rni .
2. Iqtisodiy tahlilning metodologik asoslari.
3. Iqtisodiy tahlilning turlari.
4. Iqtisodiy tahlilda hisoblanadigan hamda hisoblanmaydigan axborot manbalari.
5. Korxonalar savdo faoliyati tahlili.
6. Kretik nuqta hamda unga ta'sir etuvchi omillar tahlili.
7. Korxonalarda ko'p yillik aktivlar tahlili.
8. Moddiy resurslar holati, harakati hamda samaradorligi tahlili.
9. Mehnat resurslari qiymati hamda xodimlar harakati tahlili.
10. Xo'jalik yurutuvchi subyektlarda xarajatlar tahlili.
11. Moliyaviy va operatsion boshqaruv tizimida marjinal tahlil.
12. Korxonalarda aktivlar va passivlar tahlili.
13. Moliyaviy barqarorlik tahlili.
14. Kreditga layoqatlilik tahlili.
15. Korxonalarda daromad, xarajat hamda foyda turlari tahlili.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. MUSTAQIL TA'LIM

amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

11-mavzu. Korxona daromadlari tahlili

Korxonada sof tushum hamda yalpi tushum tahlili, asosiy faoliyatdan olinadigan boshqa daromadlar, moliyaviy faoliyatdan olingan daromadlar hamda favqulotda foyda tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

12-mavzu. Korxona xarajatlari tahlili

Korxanada ishlab chiqarilgan mahsulot tannarxi tahlili, sotish xarajatlari tahlili, ma'muriy xarajatlar hamda boshqa davr xarajatlari tahlili, foiz ko'rinishidagi xarajatlar, favqulotda zararlar hamda salbiy kurs farqi tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

13-mavzu. Pul oqimlari tahlili va uning kutilishlarini bashoratlash

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning pul mablag'lari va ularning ekvivalentlarini jalb etish qobiliyatini baholashhamda tahlil etishning zaruriy jihatlari, o'ziga xos xususiyatlari. Pul mablag'lari kirimi va chiqimi bo'yicha ko'rsatkichlarning qiyosiy tahlili. Pul oqimlarining to'g'ri va egri usuldagi tahlili. Pul oqimlari o'zgarishiga ta'sir qiluvchi omillar va ularni tahlili. Bo'lajak pul oqimlarini bashoratlash. Pul oqimlari tahlili va ularni maqsadli boshqarish yuzasidan ilmiy-nazariy hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

14-mavzu. Korxonaning operatsion faoliyat bo'yicha pul oqimi tahlili

Korxonaning ta'minot, mahsulot ishlab chiqarish hamda sotish jarayonlari bo'yicha pul oqimi harakati tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

15-mavzu. Korxonaning investitsion faoliyat bo'yicha pul oqimi tahlili

Korxonaning qimmatli qog'ozlarni sotib olishi, uning harakati, samaradorligi, kiritilgan investitsiyalarning holat, harakat va samaradorlik ko'rsatkichlari, investitsiyalarning boshqa maxsus ko'rsatkichlari tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

16-mavzu. Korxonaning moliyaviy faoliyat bo'yicha pul oqimi tahlili

Korxonaning emissiya qilingan qimmatli qog'ozlari harakati, olingan kredit hamda qarzlarga hisoblangan hamda to'lab berilgan qarzlar miqdori, emissiya qilingan qimmatli qog'ozlar samaradorligi tahlili yuzasidan ilmiy-nazariy hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

17-mavzu. Xususiy kapital to'g'risidagi hisobot ma'lumotlari asosida o'z mablag'lari manbasining tahlili.

Xususiy kapital (o'z mablag'lari) to'g'risidagi hisobot va uning tarkibiy birliklari: ustav kapitali, qo'shilgan kapital, rezerv kapitali, taqsimlanmagan foyda (qoplanmagan zarar), sotib olingan o'z aksiyalari hamda boshqa xususiy kapital elementlari. Xususiy kapital tarkibi, tuzilishi va dinmamikasi tahlili. Xo'jalik yurituvchi sub'ektning o'z mablag'lari bilan ta'minlangan uzoq muddatli va joriy aktivlari, sof aktivlar qiymatining tahlili. Xususiy kapital samaradorligi tahlili. Xususiy kapital (o'z mablag'lari manbai) tahlili bo'yicha ilmiy-nazariy va amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

18-mavzu. Investitsiyalar va investitson faoliyat tahlili

Investitsiyalar va investitson faoliyat tushunchasi. Investorlar va investitsion faoliyat sub'ektlarining manfaatlari. Kelajakda daromad va pul oqimi miqdorini

Сканировано с CamScanner

belgilaydigan resurslar bo'yicha qilingan xarajatlarni moliyaviy hisobotlarda aks etishi. Investitsion faoliyatning moliyaviy tahlili. Investitson faoliyat samaradorligini baholash usullari. Xo'jalik sub'ektining investitson jozibadorligini tahlili. Qimmatli qag'ozlarga kiritilgan investitsiyalar tahlili. Boshqa korxonalarga kiritilgan investitsiyalar tahlili. Xosilaviy kimatli qog'ozlarga kiritilgan investitsiyalar tahlili. Innovatsion jarayonlarning korxona faoliyat samaradorligiga ta'siri, ularni baholash va tahlil qilish. Investitsiyalar va investitson faoliyat tahlili bo'yicha ilmiy-nazariy hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish.

19-mavzu: Asosiy vositalar holati va ulardan samarali foydalanish tahlili

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning asosiy vositalar bilan ta'minlanganligini o'rganishning ahamiyati, mazmuni va tahlilning vazifalari. Tahlilning axborot manbalari. Asosiy vositalarning tarkibi, tuzilishi va dinamikasini tahlili. Aktiv va passiv asosiy vositalar tahlili. Asosiy vositalarning texnik holati va harakat ko'rsatkichlarini tahlili. Asosiy vositalarni texnik yangilashning ahamiyati. Asosiy vositalar bilan ta'minlanganlik va qurollanganlikni tahlili. Asosiy vositalardan samarali foydalanishni ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi. Fond qaytimi va fond sig'imining tahlili. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish darajasining tahlili. Mashina va jihozlardan vaqt va quvvat bo'yicha foydalanishning tahlili. Asosiy vositalardan foydalanish samaradorligini oshirish imkoniyatlarini aniqlash.

20-mavzu: Moddiy resurslar bilan ta'minlanganlik va ulardan foydalanish tahlili

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning moddiy resurslar bilan ta'minlanganligini tahlil etishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Moddiy resurslar bilan ta'minlanganlik va ulardan foydalanish samaradorligini xarakterlovchi ko'rsatkichlar tizimi. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning moddiy resurslar bilan ta'minlanishi hamda zahira holatining tahlili. Material qaytimi va material sig'imining tahlili. Moddiy resurslardan foydalanish samaradorligi va ularni ishlab chiqarish hajmiga ta'sirini tahlili. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida materiallardan samarali foydalanishning mahsulot tannarxini pasaytirishdagi ahamiyati.

21-mavzu: Mehnat resurslari bilan ta'minlanganlik va mehnat unumdorligi tahlili

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning mehnat resurslari bilan ta'minlanganligini tahlil qilishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Mehnat resurslari tarkibi va ularning dinamikasini tahlili. Xodimlar harakatining tahlili. Xodimlar qo'nimsizligi tahlili. Ish vaqtidan samarali foydalanish va uning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili.

Mehnat unumdorligi dinamikasini tahlili. Mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Raqobatdosh iqtisodiyot sharoitida mehnat unumdorligini oshirishning mahsulot tannarxini pasaytirishdagi o'rni.

Mehnat sig'imining tahlili. Mahsulot hajmiga mehnat omillari ta'sirining tahlili.

22-mavzu: Mahsulot ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning ishlab chiqarish va davr xarajatlarini tahlil qilishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Raqobatdosh iqtisodiyot sharoitida mahsulot tannarxini pasaytirishning ahamiyati. Xarajatlarni turkumlash: ishlab chiqarish va noishlab chiqarish xarajatlari, "o'zgaruvchan" va "o'zgarmas" xarajatlar tahlili. Ishlab chiqarish xarajatlarining tarkibi va dinamikasining tahlili. Ishlab chiqarish xarajatlarining iqtisodiy elementlari va kalkulyatsiya moddalari bo'yicha tahlili. Mahsulot tannarxining tahlili. Mahsulot tannarxiga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Moddiy xarajatlar va ularning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Mehnat haqi xarajatlari va ularning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Xarajatlar samaradorligi tahlili.

23-mavzu: Moliyaviy va operatsion boshqaruv tizimida marjinal tahlil

Marjinal tahlilning mazmuni va ahamiyati. Qoplash marjasi tahlili. Mahsulot sotishdan foydaning marjinal tahlili metodikasi. Rentabellik ko'rsatkichlari marjinal tahlili metodikasi. Korxona mahsulot sotishining zararsizlik hajmi hamda xavfsizlik zonasi tahlili. Mahsulot sotishning zararsizlik hajmi hamda xavfsizlik zonasi o'zgarishiga omillar ta'siri tahlili. Mahsulot sotish bahosining kritik darajasi hamda mahsulot birligiga doimiy va o'zgaruvchan xarajatlarning chegaraviy miqdorlarini aniqlash. Ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish bo'yicha qarorlarni asoslash. Kritik darajadan past bahoda qo'shimcha buyurtmalar qabul qilish bo'yicha qarorlarni tahliliy baholash.

24-mavzu. Moliyaviy barqarorlik tahlili

Moliyaviy barqarorlik tahlilining mazmuni, maqsadi va vazifalari. Korxonaning iqtisodiy resurslari, uning moliyaviy tuzilmasi, likvidligi, to'lovga qobiliyatini moliyaviy ahvol va barqarorlikka ta'siri. Moliyaviy barqarorlik va uning tiplari: mutlaq va me'yoriy barqarorlik, nobarqaror va inqirozli holatlar. Korxonaning o'z oborot mablag'lari bilan ta'minlanganligi tahlili. Moliyaviy barqarorlikni dinamik tahlili. Korxonaning moliyaviy barqarorligi bilan bog'liq koeffitsiyentlari (moliyaviy mustaqillik (avtonomiya), moliyaviy qaramlik, o'z va qarz mablag'larining nisbati, o'z mablaglari bilan ta'minlanganlik, o'z aylanma mablag'larining to'planish koeffitsiyenti kabi) va ularning tahlili.

Korxonaning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash bo'yicha ichki imkoniyatlarni aniqlash va yo'lga qo'yish chora tadbirlarini belgilash.

25-mavzu. Kreditga layoqatlilik tahlili

Kreditga layoqatlilik tahlilining mazmuni, maqsadi va vazifalari. Kreditga layoqatlilikning tavsifi. Kreditga layoqatlilikni baholash va tahlil qilishning asosiy usullari: ekspert baxolash tizimi va balli (skoring) baxolash tizimi.

Kreditga layoqatlilikni baxolashda tijorat banklarining kredit

Сканировано с CamScanner